

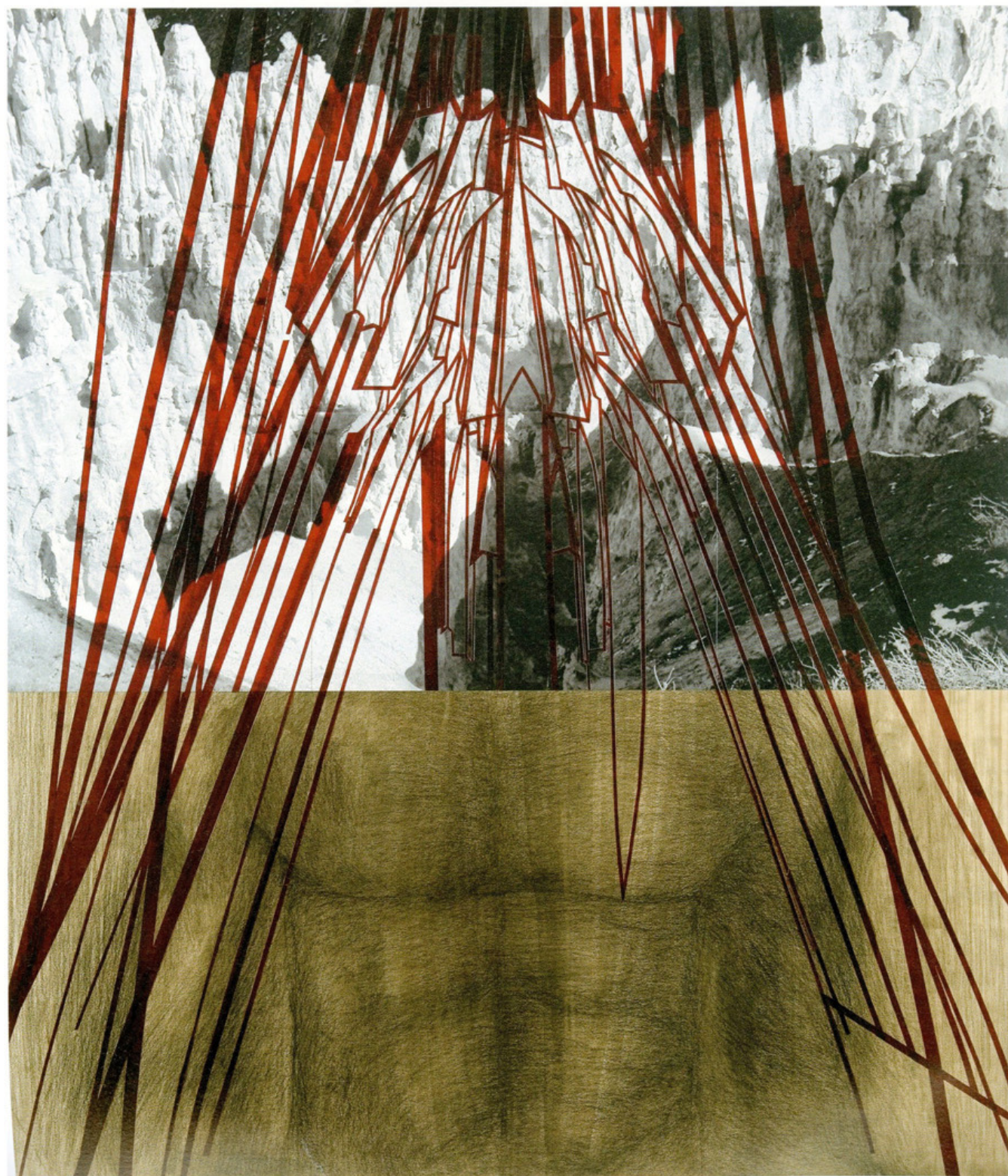
← **Eylem Aladogan**, *Listen to your soul, my blood is singing iron triggers that could be released*, 2009, notenhout, metaal, textiel, 350 x 400 x 250 cm, foto: Willem Vermaase, Courtesy Galerie Fons Welters

↑ **Eylem Aladogan**, *Fortitude Solitude*, 2009, gemengde grafische technieken op papier, 71 x 59 cm, foto: Willem Vermaase, Courtesy Galerie Fons Welters

Alchemist Aladogan in Boijmans Van Beuningen

Een nieuwe wereld?

Aladogan geeft vorm aan
een wereld die vertrouwd is,
maar tegelijkertijd vreemd,
technisch en berekend.

Machteld Leij | Ik stel me de kunstenaar Eylem Aladogan (1975) voor als een bezeten bètawetenschapper, die in de rust van het laboratorium verbeten bouwt aan Utopia. Een utopie waarin techniek en biologie elkaar versterken. En waarom? Omdat de wereld zoals die er nu uitziet, geregeerd wordt door angst, oorlog en verval. In een technocratische wereld van grafische lijnen en organische materialen is er misschien wel mogelijkheid tot nieuw leven.

Aladogan studeerde in 1999 af aan de Willem de Kooning Academie met *Birds*, een installatie van ongebakken kleien vogels. Deze werden regelmatig bevochtigd, zodat ze langzaam oplossen of begroeid raakten met paddenstoelen. *Birds* ademde broosheid, maar ook hoop. De installatie werd alom geprezen en was onder andere te zien in Museum Boijmans Van Beuningen. Aladogan was ondertussen opgepikt door de Amsterdamse Galerie Fons Welters. In de jaren hierna exposeerde zij geregeld in musea en andere expositieruimtes. In 2004 en 2005 studeerde Aladogan aan de Rijksakademie en won in dat laatste jaar de ABN AMRO Kunstprijs. Dit jaar ontving ze de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs. Niet gek, voor de eerste tien jaar van haar carrière als kunstenaar.

SCIENCEFICTION

Met haar kunstwerken schept Aladogan een nieuwe wereld waarin al wat bekend en vertrouwd is, aandoet als een wegebbende herinnering. Dat liet ze in 2002 duidelijk zien met haar sciencefiction-achtige installatie *Dendrogram Room*. In dat werk liggen keramieken schapen uitgestald, alsof ze zijn leeggelopen en het leven uit ze is gevloeid. Daar liggen ze, hun vachten soms al bijna afgeschoren. Onheilspellend zweven scheerapparaten boven de dieren. Deze schapen zijn er slechter aan toe dan de kleien vogels, die weliswaar levenloos leken maar waarvan je niet raar zou opkijken als ze zich toch ineens nog zouden oprichten.

De installatie lijkt op een onderzoekscentrum van een ufo of een ruimtestation, zoals je het uit Hollywoodfilms kent. Nergens is iemand te bespeuren. Mag je hier wel komen? Is het hier wel veilig? Die gedachten dringen zich als vanzelf op in de wereld van Aladogan. Toch is haar wereld gegrond in de onze. Net zoals sciencefiction geworteld is in het hedendaagse: angsten, hopen en dromen van nu worden uitvergroot en getransponeerd naar een nabije of verre toekomst. In haar solo-expositie 'Army of Me' (2004) in het Stedelijk Museum Bureau Amsterdam toonde zij krachtige objecten van haast iconische status, die in alles de sfeer van oorlog ademen. Een wit silhouet van een bommenwerper van wel drie meter hoog kreeg de titel *Spirit*. Geboren uit voorpagina-artikelen over

oorlog en strijd, is dit ding een eigen, esoterisch leven gaan leiden.

OPEN TER INTERPRETATIE

Aladogan geeft in haar installaties en haar doorwerkte tekeningen een wereld vorm die vertrouwd is, maar tegelijkertijd vreemd, technisch en berekend. Alsof de tekeningen en zeefdrukken het werk zijn van een alchemist die de formule om goud te maken heeft verborgen in het volle zicht. Open ter interpretatie van wie wil, maar verre van gemakkelijk.

De ultieme samenvloeiing van mens en machine.

Een aantal van die werken – assemblage-objecten van donker hout, tekeningen en tape op een handzaam formaat – hangt op de compacte solo-expositie 'Interventie #11' in Museum Boijmans Van Beuningen. Deze expositie is onderdeel van de reeks 'Interventies', exposities van hedendaagse kunst die reflecteren op het gebouw of de collectie van het museum. Aladogan kreeg een viertal kleine vitrine-achtige ruimtes tot haar beschikking en toont er werk van de afgelopen vier à vijf jaar. Een viertal etazerwarte houten wandborden is voorzien van etherische witte lijnen. Ze hebben wat weg van architectuurtekeningen, maar dan van een fantasiewereld waar Escher zich vast thuis zou voelen. Een vertakte boom is bijna onzichtbaar op de voorgrond van het ene werk, terwijl een volgend werk als in een vervolgstrip juist ovallend natuur mixt met architectuur.

MENS EN MACHINE

In 2006 maakte Aladogan een reis door de Amerikaanse woestijnstaten Nevada, Arizona en Utah. Deze vindt zijn weerslag onder andere in *Backbone Spearhead* (2009). In 'Interventie #11' trekt dit werk de meeste aandacht door het vreemdsoortige tape dat over de voorstelling is geplakt. Wie goed kijkt, ontwaart in dat berekende lijnenspel een menselijke gestalte. Onderaan bungelt een getekende torso. Maar in plaats van zijn hoofd, zit er een landschap, een foto van Bryce Canyon, een grillig landschap dat diep is ingesleten tot een soort stalagmieten zijn ontstaan. Daaroverheen

Museum Boijmans Van Beuningen toont een compacte solo-expositie van **Eylem Aladogan**. Zij bouwt aan een geheel eigen wereld waarin natuur en techniek een nieuw verbond aangaan en het vertrouwde wordt uitvergroot.

plakte ze in een geometrisch stramien de rode tape. Kijk je scherp, dan zie je daarin een mannenhoofd. Het oeroude landschap verbindt ze aan de oeroude bewoner: de mensfiguur is een indiaan. Dit werk is een soort romantische fantasie waarin de indiaan als oerkracht symbool staat voor een verdwenen verleden. Mooi, maar ook een beetje dweperig.

De indiaan is een uitzondering, meestal zie je maar weinig mensfiguren in het werk van Aladogan. Ze maakte in 2003 bijvoorbeeld de tekening *Glasshouse*, met een soort groene geestverschijning in de perspectivische tekening van een kas, met op de ondergrond een legertje zaaibedden. Maar ja, menselijk is deze gestalte niet echt te noemen, eerder een personificatie van De Dood, die je aankijkt met holle kassen waar je ogen zou verwachten. En zelfs de tekening *Translation (I)* (2002) – net als *Glasshouse* geen onderdeel van de expositie in het museum – laat maar een stukje mens zien: een transparante arm met botten en mechaniek, als de ultieme samenvloeiing van mens en machine.

TREFZEKER MAAR SUBTIEL

Aladogan schetst een bestaan waarin de mens een verre herinnering is. Haar installaties, haar tweedimensionale werk, ze zien er alle uit als groteske decors. Mooi vormgegeven decorstukken die weten te prikkelen, dat moet gezegd. Toch is de bestudeerde gelaagdheid bij vlagen te gezocht. Alsof de abstractie de voorstelling van extra importantie moet voorzien.

Daar tegenover staat dat Aladogans techniek, haar aandacht voor de vorm imposant is. Dat zie je als je met je neus op de assemblages gaat staan. Het werk is prachtig, en met aandacht uitgevoerd. Kijk hoe die lijnen minutieus neergezet zijn: trefzeker maar subtiel. Het grillig-abstracte landschap in *Fortitude Solitude* (2009) komt bijna uit de lijst zetten. Op de beëtste zeefdruk in zware houten lijst gaan de bergen op in een verembundel, met daaroverheen een abstract lijnenspel. Aladogan is enorm bekwaam in het scheppen van die gelaagde wereld, dat maakt indruk.

Eylem Aladogan, 'Interventie #11', 30 mei 2009 t/m 10 jan. 2010. Museum Boijmans Van Beuningen, Museumpark 18-20, Rotterdam, www.boijmans.nl

In het voorjaar van 2010 volgt een expositie bij Galerie Fons Welters, Bloemstraat 140, Amsterdam, www.fonswelters.nl

← Eylem Aladogan, *Backbone Spearhead*, 2009, grafiet op papier, tape, foto print, 105 x 90 cm, foto: Willem Vermaase, Courtesy Galerie Fons Welters

Eylem Aladogan, *Before Departure (all my changes were there)*,
detail, 2008, keramiek, leer, vilt, notenhout, metaal,
320 x 300 x 370 cm. Courtesy Galerie Fons Welters

Aladogan schetst een
bestaan waarin de mens
een verre herinnering is.

Alchemist Aladogan in Boijmans Van Beuningen. Een nieuwe wereld?, Machteld Leij, Kunstbeeld, 2009, no.11